

Előfizetési árak
 egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
 Egyes szám ára 5 kr.
 Hirdetések másoknál arak szerint.
 A lap megjelenik minden csütörtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.,
 ha a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Félre verték a harangot!

Ujpest, május hó 25-én.

Csaknem egy álló hétig félre verték Ujpesten a harangot!

A mennyi betű van a szedő szekrényében, mind azt kiáltá: Tűz van! Tűz van!

S csodálatos dolog, a látványosságokat különben szerető emberek még csak az utcára sem szaladtak ki, csupán a tűzoltók, már t. i. azok, a kik a saját tűzüket szokták az Engel- és hasonló firmák borával oltogatni, vonultak fel nagy zajjal a korcsmákban.

Ennek a csodálatos dolognak pedig az a magyarázata, hogy vak tűzilárma volt az egész s a harangokat is, meg a betűket is hiába koptatták.

Egy laptársunk ugyanis azt a hírt röpirette világgá, hogy találkozott Ujpesten a „konzosztogató érdekesoport hallatlan szörnyűködésére“, „egy tisztességes, reális alapon nyugvó helybeli pénzügyes, melynek tiszta kezű s hozzáférhetetlen jellemű vezető férfiai, megundorodván a polgárok vagyonából üzött szélhámoskodástól, a nála elhelyezett 100.000 forint tőkének a gyümölcsötzetéséről lemondott.“

Ennek kapcsán a hír közlője reméli meri, hogy az „Ujpestvidéki Takarékpénztár“ által adott példa a másik két

pénzügyesben követőkre talál s izolálni fogja magát azok bűnös manipulációjától, kikre előbb-utóbb elérkezend a kútra járó törött korsó sorsa.“

Ez a sors, a fenti hír közlőjét, az „Utazás 100.000 forint körül“ című cikk íróját, már elérte. Összetörtött tényleg, mielőtt a kuthoz vitték volna.

Abból ugyanis, hogy az „Ujpestvidéki Takarékpénztár“, vagy bármely más ujpesti pénzügyes, a melynél a kölcsönvett tőkének bizonyos összegei el vannak helyezve, a gyümölcsötzetésről lemondott volna: *egy árva szó sem igaz*. A nevezett cikk írója laptársunkat *ráta felültette*, a mit annál is inkább sajnálunk, mert hiszen éppen laptársunk volt az, a mely az újság legfőbb elveként hirdette e hó elején azt, hogy: „az igazság legyen kuforrása és kiindulási pontja az író tollának.“

Az „Utazás 100.000 ft körül“ című cikk írója azonban nemesak hogy kérdést nem intézett ahhoz a tisztességes, reális alapon nyugvó pénzügyeshez, nemesak hogy felvilágosítást nem kért annak az intézetnek tiszta kezű s hozzáférhetetlen jellemű vezető férfaitól, hanem ellenkezőleg, mitsem törődve az igazsággal, meghuzta a vészharangot, tüzet kiabált s különleges szótárából cikkét, mint a páczolt nyulat, megspékeltte a következő főmedvényekkel:

„A zár lepattant, a hurok megrepedt s hangos torokkal kiáltja feljűk az igazság: félre a komédiával, elég már az ámitásból!“

„Az a meglazult erkölcsi érzék, mely tért foglalt a közügyek vezetőinek lelkiismeretén.“

„Kiknek eddigi léte parazitáknak és mások zsirján élőködőknek adott tápot.“

„A közvagyonbani takarékoság s a községi érdekek szigorú szem előtt tartására irányuló hajlam és törekvés teljes hiánya s lelkiismeretlensége.“

„Asítózó kérdőjeleket, a bevétel és kiadás „kölcsöntöke“ rovatainál eltüntetni képesek nem vagyunk.“

„Ezek azok a számok és pontok, melyek az előjáróság mellére ülnek s éjjelente lidérczalom fantomjával rémitgetik.“

„Más magyarázatot ily garázdálkodásnak, ily könnyelmű vagyonpocsékolásnak adni nem lehet.“

„Lelkifurdalás nélküli és sáphoz szokott sáfárkodást.“

„A klikk-szövetkezet telhetetlen gyomra... A kegyelt érdekesoport száját betömjük...“

És így tovább!

Megdöbbenve konstatáljuk, hogy ennyi goromba frázist, ennyi durva gyanúsítást még soha sem olvastunk

TÁRCZA.

Levél.

Hogy régen nem írtam, ne haragudj érte,
 Nagyon nagy munkának nézek most elébe:
 Majd elmondom egyszer, ha egyedül leszünk,
 Tudod, — ha készen lesz a mi kicsi fészünk.
 Szerelmes istenem, milyen édes is lesz:
 Hogy na beteljesül, ha igaz lesz mindez...
 Mint mikor eljöttem, — olyan időtámba
 Megyek vissza imet, — emlékszel még rája?
 Ha már majd a heve elmulik a nyárnak,
 Szerető szívemet ott leszek tenálad,
 Nem tudom megírni biztosan az órád,
 De előbb meglesz majd, mint a hogy gondolnád:
 S ott a Hernád partján vadvirágos réten,
 Együtt nézzük egymás csillogat az égen...
 Addig nézegetjük, addig álmodozunk,
 Míg egy édes csókban össze nem forr ajkunk.

Boldog gyermek évek mily gyorsan letűntek...
 Édes emlékei, az elmúlt időknek:
 Jár-e még a malom? Zug-e még a Hernád?
 Nyüzsg-e még partján a sok kis apróság?
 Olyan-e még mint volt, zöld-e még az erdő?
 El-e még a régi, az öreg kerülő?
 Boldogságom édes, örökszép tanyája,
 Mért jöttem el tőled messze a világba?
 Azóta nagy földet, sok vidéket láttam,
 Hej! de olyat mint te, sehol se találtam.

Lány sinesen több olyan ezen a világon,
 Mint a milyen te vagy édes kicsi párom:
 Eltem sötét égen vezeresillag voltál,
 Köszönöm, hogy mindig oly szépen ragyogtál.
 Mi lett ve'n belőlem, mindenki elhagyott,
 Áldom a jó Istent: téged nekem adott! —
 Nem lesz oly óhajod, hogy én meg ne tegyem,
 Csak az Isten egyszer hozzád vissza vigyen,
 Nem ígérek sokat, hanem majd meglátod:
 Milyen zavartalan leszek a boldogságod...
 Csókot is küldenek: kacsódra orcádra,
 De hát tudod milyen csuf a világ szája:
 Elmondának otthon az édes mamádnak,
 S tudod, hogy kikapnak, kik tilosban járnak.

Szilágyi István.

Miért kimondhatatlan a nadrág.

A párisi St. Sulpice-féle semináriumban a múlt század közepe táján két fiatal abba, Bernis és Montazel, egy igen szerény szobácskában lakott. Mindkettő régi jó családból származott, de nevék és nagyszámú ősökön kívül mitsem nevezhettek sajátjuknak, miut kevés könyvet, meglehetősen szegényes ruházatot és viszonyaikhoz kepest nem csekély mennyiségű adósságot.

Napról-napra remeltek, hogy valahára megis csak fog egyik vagy másik számára valami zsíros plébánia akadni, s akkor mindkettőn volna segítve: mert azon benső barátság, mely a két fiatal szívet átkarolta nem tűrte volna, hogy az egyik meg szenvedjen akkor, midőn a másiknak mosolyog a sors. De szerencsétlenségre a szerencse szeszélyes és igazságtalan istenasszonya sem Bernis sem Montazel fele nem akart mosolygó arcot fordítani: inkább ugy látszott, mintha örökre hátat akarna a két szegény barátuk mutatni. Ha valamely állomásért folyamodtak, számosan találtak vetélytársak, kiknek talán tiszter kevesebb eszök, de annál több szöszölők voltak: mert nekik tulajdonképen egy pártfogójuk sem volt és az akkor legszebb virágásban álló nepotismus korában bizonyosan el volt veszve az, ki egészen magára volt hagyva.

Bernis ügyes költő volt és — muzsája minden nélkülözés dacára épen oly hü maradt hozzá, mint derült kedélye. Költeményei csinos kéziratával bejárta a főváros minden kiadóit, de nem akadt vevője ezen valóban szellemes szüleményeknek, holott annyi közepszerű, sőt egészen értéknélküli, pompás kötetekben nyújtott Páris művelt világának. És valjon honnan volt ez? A saját becsükről oly melyen meggyőződött szerzői ama döcögő és unalmas verseknek legalább névvel, magas

állással, tekintélyes rokonokkal bírtak, vagy valami gyakran abszurd esetleg által divatba jöttek — elég ok arra, hogy műveik keljenek: de Bernis mindezekből még mitsem bírt és azért olvasatlanul utasíták vissza a vállvonító könyvkereskedők, gyönyörű verseit.

Ezen szomorú csalatkozások azonban sokkal leverőbben hatottak hü barátja Montazetre, mint magára Bernisre: mert a míg az ily sikertelen utról a seminárium szűk szobácskájába visszatért, már el is fojtotta volt az újra meghiusult remény fölötti bosszankodását és nevelve s tréfák közt tudta barátjának a keményszívű kiadó mentegetéseit kifigurázó módon elbeszélni, mialatt Montazel bajtársát őszinten megsajnálta és egyik átkot a másik után szórta a gyűlöletes kiadók ellen.

Egy napon a két barát a tuileriák kertjében sétált: az érzélgő Montazel parhuzamot állított föl a mellettök elmenő fiatal urfik fenyes öltözete és saját kopott ruhája közt, míg Bernis arczimeit tanulmányokra adta magát és különféle állatfejek s az előkelő társaság tagjainak arczifejezése közt akart hasonlóságokkal fölfedezni.

Egyszerre a sétálók közt általános mozgalom keletkezett. Valamennyi szem a Szajna felé fordult, hol épen egy nagy pompás csolnak kötött ki. Fenyesen cziczomázott társaság hagyta el a naszádot és a kerthez vezető lépés felé haladt.

— Jer Montazel, kiáltá Bernis, barátját magával vonva — ez alkalmasint a királyné, ki ott partra száll. Nézzük meg közelről: ez oly élvezet, melyet a fejedelmekkel és hercegekkel közösen magoszlhatunk s melyért ezek egy souval sem fizetnek többet, mint mi.

Montazel követte türelmetlenül előre sielő barátját, úgy hogy mindketten első sorban állottak azon utcán, melyet az oda gyűlt emberek a magas személyek számára képeztek.

ellenzéki cikkben, nem még egy igaz hírnék a keretében sem, annál kevésbé egy minden alapot nélkülöző légből kapott hírnék az indokolásaként. S e cikknek a megjelenését, az illető lapban nem is tudjuk másként megmagyarázni, mint-hogy azt a lapszerkesztőjének távollétében s tudta nélkül nyomtatta ki a cikkíró, a ki főmedvényeit és szemenszedett gyanúsításait a közügyek végrehajtói közül éppen annak a férfiu mellé szegte, a ki annak a tisztességos „Ujpestvidéki Takarékpénztárnak” az egyik igazgatója, tehát a főmedvényes cikk szerint is tiszta kezű s hozzáférhetetlen jellemű vezetőférfiu.

Ime, milyen nevetséges helyzetbe jön az a cikkíró, aki nem az igazságot tartja kiindulási pontnak és kuforrásnak: aki minden áron támadni és gyanúsítani akarván, nem keresi hol kezdődik és hol végződik az igazság szigoruan körülzárt kerete, hanem csak félreveri a harangot s tüzet kiált!

Uraim! mindenáron gyanúsító, de bizonyítani nem tudó urak! Nem az „Ujpestvidéki Takarékpénztár” mondott le a 100,000 frtnak a gyümölcsötetéséről, hanem Zsoldos János községi jegyző indítványozta az előjáróság utolsó ülésén, hogy a „Magyar országos Központi Takarékpénztár”-nál és a „Budapesti Takarékpénztár”-nál és „országos zálogkölcsön részvénytársaságnál” elhelyezett 50—50 ezer forint azonnal vétessék ki és helyeztessék el a „Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank”-nál, mert ez az utóbbi intézet 4 és 1/2 százalék kamatot fizet, míg az előbb nevezett pénzüzetek csak 4 százalékat fizetnek. Ezt az indítványt az előjáróság egyhangulag el is fogadta s az összeg áthelyezésével a község bíráját meg is bizta.

Ha ez bübös manipuláció és a közvagyon elpocsékolása, akkor a nap sem

életadónap, hanem egy kopott báránysipka!

Hogy a kettő közül melyik, annak a megítélését mi is a közvélemény, a község józan polgárainak a megítélésére bizzuk. A főmedvényes cikk alap-talan hire és a fennebb előadott igaz tény után csak az illető cikk kérdéseit intézzük a cikkírójához vagy íróihoz, amely kérdések a következőleg hangzanak:

„Kit akarnak megtevesztetni Önök? A közvéleményt talán? Vagy saját magukat?”

Ugylátszik saját magukat tévesztették meg, mert félreverték a harangot, tüzet kiáltottak... s a lármájuk az adófizető polgárok elbolondítását czélzó vak tüzi láрма volt.

Az igazság nevében s községünk nyugalmanak az érdekében felhívunk minden tisztességes embert... ne verje jövőben félre a harangot, ne kiáltson tüzet akkor, amikor üszök sincs, füst sincs s amikor a közügyek végrehajtói éppen a közvagyon gyarapításán fáradoznak.

HIREK.

— **A község-ház-építő-bizottság ülése.** A község-ház-építő-bizottság f. e. május hó 23-án d. u. 4 orakor Wolfner Tivadar országgy. képviselő elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az előjáróság és Schreiber Gyula építész-vállalkozó között kötött s az állami szerződések mintájára készült szerződés felolvasatott s az építő-bizottság által egyhangulag elfogadtatott, illetőleg helyben hagyott. A bizottság tudomásul vette, hogy Schreiber Gyula a 10 % hitosítékot a község-ház penztárára jellette, utasította azonban Wolfner Tivadar elnök indítványára építési vállalkozót, hogy a szerződésben felsorolt anyag mintákat a feltételekben meghatározott minőségben f. hó 27-ig terjeszse be, amelyek az építész véleményének meghallgatása után az ugyanelek f. hó 27-én tartandó ülésen le fognak peccseltetni s a szerződéssel együtt fel fognak a megyéhez terjesztetni.

— **Az Ujpesti izr. Noegyilet** t. hó 28-án vasárnap d. e. 10 orakor tartja leányváhá-

zának ünnepélyes felavatását. Az ünnepély sorrendje a következő 1. hálaadó istentisztelet a kitékzség templomában; 2. diszközgyűlés a hitközség irodájában; 3. az árvaház megtekintése.

— **Az upesti ipartestület előjárósága** f. hó 18-án tartott rendes havi ülésen elhatározta hogy f. é. június hó 11-kére rendkívüli közgyűlést fog egybe hívni, amelynek tárgyát az ipartestületi alapszabályok módosítása s a titkár állásnak 3 évről 3 évre választás utján való betöltése fogja képezni, mert hogy mivel már a szentesített alapszabályokat a közgyűlés eddig egy sem hagyta jóvá, ebből kifolyólag a szolgáló főrelme újabb próbára tetetik s az upesti ipartestület közgyűlési terme újabb torzalkodásnak leend a diszterme.

— **Menyi lesz a választó?** Az országgyűlési képviselő választók nevjegyzékét igazoló bizottság, amely f. hó 17-ken kezdte meg Mady Lajos elnöklete alatt a működését, eddig 1000 választónak a jogát igazolta, amiből biztosan lehet arra következtetni, hogy Ujpesten legalább 2500 igazolt választó polgára lesz, habár a bizottság működését nagyon megnehezíti az a sajnálatos körülmény, hogy a III-ad osztályu keresetjádó meg kivételével nincs, pedig az előjáróság részéről már rég felterjesztetett.

— **Egyházi közgyűlés.** Az upesti ag. hitv. evangélikus egyház f. e. május hó 22-én d. e. 11 orakor tartotta Geduly Lajos lelkész és Benkovic Imre másodfőügyelő elnöklete mellett ez évi rendes közgyűlést, Benkovic Imre üdvözölte a megjelent híveket s bejelentvén, hogy Gömör Öskár főfelügyelő a távollétet kimentette, felolvasta az egyháztanács jelentését a múlt évről, amelyből kitűnik, hogy az egyháznak 1898-ban összesen 1874 frt 24 kr. bevétele és 1673 frt 97 kr. kiadása volt. A tiszta penztári maradványa tehát 200 frt 27 kr. A közgyűlés tudomásul vevén a jelentést, helyben hagyta a múlt évi penztári számolásokat s a f. e. adókiutestet elfogadta s a f. e. költségvetést, 1540 frt 27 kr. bevétellel és 1471 frt 56 kr. kiadással irányozta elő. A közgyűlés vegre, miután Szilasy Agoston egyházi ellenőri állásáról leköszönt, egyházi ellenőrré Hasza Jozsef alt. isk. tanítót választotta meg egyhangulag.

— **A jószívű adakozókat szereti az Isten.** Schreiber Gyuláné urnó a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez: A „Pester Lloyd” május 18-iki számanak hirdetési rovatában egy elszegényedett, vakságban és

Bernis csalatkozott gyanításában. Nem a királyné, XV. Lajos elhanyagolt neje volt, hanem sokkal fontosabb személy: a hatalmas marquise de Pompadour azon ügyes és furfangos asszony, ki nemcsak a neki föltűnő hódoló király, hanem egész Franciaország fölött uralkodott, sőt a többi európai államok politikáját is akarata szerint tudta vezetni.

Ha a marquise helyett Lescinska Mária jelent volna meg, a jó párisiak csak tutólag üdvözölték volna, azt mondván: Ez csak a királyné! — és folytatták volna setájukat. De a mindenható Pompadour elé a legnagyobb hódolattal és tisztelettel járultak. Midőn a — mi tagadás benne — szép asszony fenyves környezete elen elment, mindenki melyen meghajolt és esodálkozással sokáig utána nezett.

De senki sem volt annyira elbájolva a szép marquise látásán, mint Bernis. Még soha sem látta őt oly közvetlen közelségben s kevés híja volt, hogy az elragadott abbé előtte térdre nem borult.

De Montazet visszatartotta barátját ezen merész hódolattól, azonban meg nem akadályozhatta, hogy Bernis ajkairól a csodálkozás felkiáltása el ne suhanjon. A marquise és köveisege bámulva hátra fordultak a fiatal ember felé, de ez már a tolongó nép között eltűnt vala.

Most Montazet volt az, ki álmodó barátját csaknem erővel magával vonta a legkomo-lyabb szemrehányásokkal halmozván el őt fellüő viselete miatt, mely papi állásukhoz kevésse illő jelenetet könnyen kelthetett volna. Bernis szoval sem viszonozta barátja hosszú prédikációját, egészen magába merülve követte Montazetet a szerény hajlékba.

Itt sem szakítá felbe a hallgatást, hanem nyugodtan türte Montazet gunyszavaita nélkül,

hogy mint szokása volt, meg elesebb legyverekkel védelmezze magát. Egész bensőjét most csak egy gondolat töltö be, de ovakodott azt barátjával közölni tudván, hogy ezáltal amannak gunyját csak meg nagyobb mértékben keltene föl. A szép marquise látása rendkívüli benyomást tett a fiatal Bernisre és terve nem volt csekélyebb mit az, hogy a hatalmas asszony bájait muzsája által ünneplendi.

Gyorsan, de titkon fogott hozzá és tárgya iránti hő lekesedése előmozdítá a munkát kívánsága szerint. Bernis összehasonlította a marquiset Aphroditével, ki a tengerből előkel és valóban a szép asszony megjelenése a tullei-riák kertjében ezt a benyomást tette rá. Néhány nap múlva kész volt a költemény és szerzője megvállhatta magának, hogy ez minden várakozáson túl sikerült. Csak most, midőn már nem kellett tartania Montazet gunyjának rontó hatásától, fedezte föl titkát barátja előtt, fölolvastván neki a költeményt.

— Kitűnő! Páratlan! Jobb mint akármelyik előbbi költeményed! szakítá felbe a legszebb helyekre barátját, Midőn ez azonban végig olvasta, Montazet e kérdéssel fordult barátjához:

— De most mond meg nekem, mit akarsz kezdeni e gyönyörű költeménnyel?

— Az igen egyszerű, viszonzá Bernis, mintegy sértve ily váratlan kérdéstől. — Leírom a lehető legszebb papírra a lehető legszebben es átküldöm a lehető legszebb asszonynak!

— De tán csak nem magának a marquisenak? kérde megijedve Montazet.

— Hát kit mást gondoltam volna? kiáltá hevében Bernis.

— Akkor gratulálok barátom!

— Mihez?

— Bastillehoz vagy száműzéshez!

— Reményem, egyikhez sem a kettő közül! neved Bernis és azonnal hozzá is fogott terve kiviteléhez, daczara barátja minden intésének.

A költemény le volt írva és szép ajánlattal ellátva. Meg egyszer fölhasználta Montazet minden rábeszélő tehetőségét, hogy könnyelmű barátját a veszélyes lepestől visszatartsa.

— Csak gondold meg, mondá nyomatékkal — ha költeményed a király kezébe kerülne.

— Meg ez se igen aggasztana engem, viszonzá Bernis, — mert mi lehet túlzóbb a királyra nevezve, mintha mások is elismerik szive hölgyének nagyszerű előnyeit? és azokat ünnepeini óhajlják?

— De nem lobbanhat fel könnyen a szerelemfű, melynek csak egy intésébe kerül es te meg vagy semmisítve? kérde Montazet.

— Ah! Ne itélj meg az uralkodókat saját magad után; koronázott fők minden felté-kenységen túl vannak, mondá tréfásan Bernis. — Amugy is már meglegedtem szellemi terményeimet mindig csak hideg kiadókna ajánlani, kik vallónitva visszautasítják. Azt hiszem, hogy e költemény kedvező fogadtatásban fog részesülni és remélhetőleg érdem szerint meg is jutalmaztatni, ez utolsó egészen elfekintve őszinte lekesedésemtől, mely e verseket sugallotta, igen kívánatos volna rá nézve, mert tárczam tőkéletesen üres.

Igy csakugyan elküldetett a költemény a marquise palotájába. Itt egy komornyik határozottan megígérte, hogy a küldemény átadásáról fog gondoskodni. Akközben Bernisnek ideje volt a tetszést, melyben költeménye részesült, saját képzelete szerint magának kifesteni, s habár a legszebb reményeket táplálta, mégis egész a lázas izgatottsággal várta a dolog kimenetelét.

nyomorban szenvedő elhagyatott özvegyaszony könyörög segélyért. E szerencsétlen számalomra méltó urinó községünkben itt Ujpesten Tel-utca 21. szám alatt lakik. Ismerve az ujpesztiek mindenkor tanusított áldozatkésztséget és azon meggyőződéstől vezetve, hogy első sorban mi ujpesztiek vagyunk hivatva az ily nyomort enyhíteni, azon reménynek adok kifejezést, hogy mindannyian hozzá fogunk járulni ahhoz, hogy ily szívzaggató nyomort tehetségünkhöz kepest enyhítsünk. E célra a magam részéről ide mellékelek 5 frtot s kérem a tekintetes szerkesztőseget sziveskedjek azt a szegény uri nőhöz eljuttatni és ily értelemben becses lapjában egy gyűjtést kezdeményezni, mely remélhetőleg és elvárhatólag szép eredményhez fog vezetni. Maradok Ujpest, május 18-án teljes tisztelettel

Schreiber Gyuláné.

A szerencsétlen nő, akiről Schreiber Gyuláné urnő oly nemesen megemlékezett nehai Báthory Gábor volt ipolysági ügyvédnek az özvegye, a ki vakon, öregén tenyleg a legnagyobb nyomorban sínlődik. Eppen azért a hozzánk, e célra beküldött összegeket szivesen és azonnal közvetítjük, amiről a következő sorok is tanuskodnak: »Alulírott ezennel elismerem, és sajátkezű aláírással igazolom, hogy mai napon 5 frtot, azaz öt forintot, mint Schreiber Gyuláné özvegye segélyadományát — hálás köszönetem nyilvánítása mellett átvettem. Ujpest, 1899 május hó 18-án özv. Báthory Gáborné helyett Farkas Bertalané.

— **Iparos élet Ujpesten.** Hogy milyen mozgalmak az élet az ujpesti iparosok körében annak hű tükré az ipartestületi titkárnak f. e. április haváról szóló jelentése, amelyből kitűnik, hogy a f. e. április havában 451 iparossegédnek és 213 gyári munkásnak láttaoztatott a munkakönyve. Munkába lépett 227 iparossegéd, kilepett 234. Kiadatott 95 munkakönyv, 143 ideig. igazolvány. Beadatott 37 panasz, bekes uton elintéztetett 29. Iparigazolványt nyert 14 iparos, beszüntette 11 iparos. Felszabadult 22. Tanoncz szerződteftett 16. A pénztár havi bevétele 574 frt 60 kr. Kiadása 544 frt 93 kr. Maradvány-összeg az előbbi hónapok maradvány-összegével együtt 2143 frt 93 kr. Az iktatóba bejegyztetett 340 ügydarab.

— **Egészségügyi felülvizsgálat.** Dr. Nagy A. megyei kerületi főorvos f. hó 22-en egészségügyi szempontból felülvizsgálatot tartott a községi vágóhid helyiségeiben s az összes iskolai épületekben. Lényeges észrevétel csupán a vágóhidnál tett, miután azonban a község

előjárósága már mult heti ülésén határozatilag kimondotta, hogy a beton kijavítandó, s a falak újra meszelendők, a további intézkedés szüksége nem forog fenn.

— **Egyházi adószedő választás.** Az ujpesti rom. kath. egyháztanács f. hó 16-án tartott ülésén az egyházi adószedői állásra Hesz Károly egyháztanácsost választotta meg, aki f. e. június hó 1-én veszi át a nyugalomba vonuló Pokorny Györgytől az egyházi adószedői hivatalt. Pokorny György 14 év óta ritka lelkiismeretességgel vezette hivatalát s méltán megérdelmi az egyháztanács s az egész egyház elismerését és háláját.

— **Budavár bevételeinek ötvenedik évfordulóját** igazi meghatottsággal és lelkesedéssel ünnepelte a székesfőváros polgársága. A lélekemelő ünnepélyen részt vettek az »Ujpesti Kossuth-nőegylet» s az »Ujpesti függetlenségi kör» küldöttségei és az Ujpesten lakó 48-as honvédek is.

— **Munkakiállítás.** Az »Ujpesti katolikus legényegylet» munkakiállítást rendez, amely f. e. augusztus 20-án fog az egylet helyiségeiben megnyitást. Már magába az eszme is dicséretére vált az egyletnek s az eredmény — meg vagyunk róla győződve — dicsőségére fog válni. Ez a helyes irány amelyet a katolikus legényegyletnek követnie kell, ebben az irányban sokkal több sikert fog elérhetni, mint bármely más téren.

— **Kedélyes kántor.** A czinkotai híres kántor után legkedélyesebb kántor Papp János az ujpesti evangélikus egyház kántora. A templomba későn jár, a temetésekről elmarad, az énekorákat nem tartja meg s isteni tisztelet alkalmával az énekből egész sorokat kihagy, úgy hogy a kántor zenéje s a hívek eneke olyan összeültkezésbe jönnek egymással, amely az isteni tisztelet komolyságát veszélyezteti és zavarja. Uglátszik az idő vasfoga nagyon megrongálta már Papp János uram külső és belső vakolatját s nyugalom után vágyódik a szellemi váza is. Miután az okos ember azt a vágyát ki szokta elégíteni reméljük Papp János is kielégíti s önként vonul nyugalomba.

— **Sétahangverseny.** Az ujpesti közművelődési kör f. hó 25-en este 8 órakor a kör díszített udvari helyiségeiben sétahangversenyt rendez

— **Az első junialis.** Az ujpesti »Polgári Kaszinó» f. e. június hó 3-án junialist rendez a saját helyiségeiben. Az egyesült erőknél ez lesz az első — reméljük sikerült — mutatványa.

— **Koronázási évforduló.** A kultuszminiszter elrendelte, hogy a koronázás évfordulóján, június 8-án minden iskolában ünnepet rendezzenek. Természetesen nem lesz előadás egyik iskolában sem a mondott napon.

— **Meghívó.** Az »Ujpesti Ipartestület» által 1899. évi június hó 11-én délután 3 órákor a testület tanácstermében tartandó rendkívüli közgyűlésre. Tártyak: 1. Az évi rendközgyűlés határozata ellen beadott tellebbes zés tártyában 4960/99. szám alatt érkezelsőfoku iparhatósági végzés kihirdetése s ezzel 2. az alapszabályok módosítására vonatkozólag tett indítvány tárgyalása. Ujpest, 1899. évi május hó 20-án *Farmathg István* elnök. *Pohl Károly* titkár.

— **Czigányaink beoltása.** A megyei alispáni hivatalnak tudomására jutott, hogy Pest-megye néhány községébe a cigányok behurczolták a himlőjárványt. Ennek következtében Ujpestre is megjött a rendelet, hogy az összes cigányok a község házához rendelendők s himlő ellen beoltandók. Van pedig községünkben körülbelül 400 cigány — köztük sok tüzes szemű menyecske és leány — így tehát nagyon kellemes foglalkozása lesz a legközelebbi napokban dr. Hédervári Soma, községünk orvosának.

IRODALOM.

A görög építési stílusokat ismerteti és magyarázza dr. Gyomlay Gyula, nagy munkájának most megjelent füzetében. Fejtegetése során a görög építészet fejlődésének teljes történetét és a hű képet adja. A homerosi kor temploma voltaképen egy kamara volt, mely az isteni képet és kincseit rejte magában. Diszt legfeljebb egy előcsarnok adott neki, melynek kiugró tetejét két faoszlop tartotta. Később az oszlopsor körülölelte az egész templomot. Faoszlopok voltak ezek, legfőképpen ha színes agyaggal bevonták. Csak lassan változott át a fatemplom kőcsarnokká. Az átalakulás az olympiai Hera templomon ment végbe, melynek korhadó faoszlopait egymás után kőoszlopokkal cserélték fel. Eget azonban meghagytak a fatamok közül, emlékül a régi eljárásnak. Ezt az egyet Pausanias meg látta.

A kőépítés aztán az oszlopokat teljesen átalakította. A régi anyag emléket a dor oszlop őrizte meg legtovább, a lábatlan egyszerű oszlopfős, 16 rovátka felfelé károsodó oszlop. Az ion magasabb, finomabb alkotásu, talpzata és művészielen alakított feje van. Kar-

Végre háromnapos várakozás után egy gazdagon öltözött szolga kis levelket hozott és miután azt a mohón utána kapkodó Bernisnek átadta, minden köszöntés nélkül eltávozott, talán mivel a várt borralvó elmaradt vagy mivel a lakás szegénysege nem igen tudott tekintélyt szerezni lakójának level-hozója szemében.

Montazel e perczen távol volt, különben Bernis megkérte volna, hogy nyissa meg es olvassa el helyette a kis levelet. De csak magának kellett hozzá fogni, ha szeméi kapraztak és szemé benső felindultsága következtében reszketett is.

Végre föl lett törve a pecsét: a levele csak a következő szavakat tartalmazta:

»Marquise de Pompadour asszonyosság elvárja Bernis urat holnap 12 órakor a matineehez.« De e kevés szó elegendes volt fiatal költőnknek az elragadtatás legmagasabb egébe emelni.

— Én! meghíva a marquise matineejához! Örjögött és tánczolt mint a bolond a kis szobában. — A szegény, ösmeretlen abbé oly körben, melyhez jutni gyakran a legtekintélyesebb befolyásnak egész befolyásának nem sikerül! Oh, én szerencse gyermeke! Én szegény gazdag abbe!

Ez öröm kitörései közepette belepett Montazel, kinek arczán legelső tekintetre szintén világosan lehetett látni az öröm fényét.

— Bernis, barátom, testverem! kiáltá Montazel már a küszöbön — örülj velem; nagy szerencse ért engem!

— Kedves jó Montazel! — kiáltá Bernis, barátját szívéhez szoritva, — örülj te énvelem, mert fényesebb szerencse csillaga soha sem virradt egy szegény ördög életére.

De minthogy mindegyik a maga szerencsét akarta előbb elmondani, sokáig nem

juthattak szóhoz. Végre sikerült Bernisnek előbb szóhoz jutni es barátjának ritka szerencsét a legszebb színekkel kifesteni. Aztán Montazel mondta el a magat: a boldogult Fleury bíbornok egy igen befolyásos unokaöccse partfogása alá vette igen fényesen dotált állomás betöltésére, meg csak valami udvari tanácsosnál, ki e tekintetben döntő szóval bír, kell magát bemutatni. Ezen bemutatás már holnap fog megtörténni egy nagy estély alkalmával, melyet Montazel partfogója házában ad, hol az illető udvari tanácsos is meg fog jelenni.

A két barát már bizonyosnak tekintette szerencsét: ki akarna rosszállani, hogy boldogságuk előzetében egészen elfelejtették jelen állapotukat? De midőn az öröm első kitörései után maguk köré tekintettek, rögtön nehez gond szállta meg a két barát homlokát.

Marquise de Pompadour termeiben fényes külsőben kell megjelenni. Pedig Bernis ruházata nem a legjobb állapotban volt. A mi ünnepi kabátját illeti, az még megjárta volt; mindig valami titkos sejtelen tartotta őt vissza ezen legbecesebb ruhaneműjét eladni, habár nem egyszer nehez szükség szoritotta őt rá. Harisnya, lábbeli és manchetták is meg elég jó karban voltak, csak egy nem akart az öltözethez illeni, a nadrág! Az ünnepi öltözetnek e nemű része már rég a köznap használatnak adatott át, másnak megszerzésére pedig az idő rövidsége és a mi Bernisünk szegény viszonyai között nem igen lehetett gondolni.

De szerencsére nem sokára rájuttottak egy kisegítő eszközre. Montazel hárszony-nadrágja majdnem egészen új volt még, minthogy a két barát meglehetősen hasonterméű volt, Bernis megkérte társát, hogy a matinee idejére segítse ki őt saját nadrágjával Montazel

habozott ugyan kisse, miután holnap estére neki is galában kellend megjelennie; de Bernis csakhamar eludta távolilani ezen aggodalmát, ünnepélyesen megígervén, hogy még jókor fog visszatérni, nehogy Montazel, partfogója estélyétől ejkessék.

A két fölötté boldog barát alig tudott feszült várakozásában a következő éjjel szemét behunni es majdnem virradó reggelig beszélgettek reményeik es terveikről. Midőn végre az álom megis jogát érvényesítette, s mindkettő álmanban magát a szerencse legmagasabb polczán látta, legmeresebb kívánalmajk teljesültek.

Dobogó szívvel várta Bernis következő reggel az órát, melyen Franciaország leghatalmasabb asszonyához induljon. Egy részvevő barátja kis pénzeckét adott neki kölcsön, melyet berkocsit fogadhatot és így rohogott el végre, Montazel szerencse kívánataitól kísérve, marquise de Pompadour palotaja fele.

A hét több napján szellemdus férfikört gyűjtött maga köré Franciaország ez urnője, es a kitüntetés különös jelenek tekintetett, ha valaki e matineeekhez hivatva volt. Itt igen derült társalgó hang uralkodott és hogy minden feszültség távol tartassék, a marquise a társaságból a királyt kizárta.

Abbe Bernis szellemdus dicskölteménye nem csak a szép asszonynak hízelt, hanem azon körben is, melynek megítésre ez átadta élenk vágyat keltett a nagy tehetségű költőt látni és a marquise szivesen ajánkozott, ez általános kívánatnak engedni. Most Bernis megjelent és a mód, melyen a hatalmas asszonytól vakmerő merényleteért bocsánatot kért, csakhamar fölkelte ennek érdekét.

(Folyt. köv.)

csúbb s ritkább sorban áll egymás mellett, valamennyinek virága aztán a korinthis, gazdag díszével, finom akantus-leveleivel könnyed alakjával, mely játszva emeli a trighlyphek és metopok vésett domborműves terhet.

Gyomlay könyve a Nagy Képes Világtörténet II. kötete, mely gazdag vállalatnak most megjelent 26-ik füzeté tárgyalja a görög építési stílusok fejlődését. Az egész kötet ara díszkötésben 8 frt. Egy füzeté 30 kr. Hetenként egy füzet jelenik meg, a munka részletfizetésre is kapható a kiadótársaságnál (Révai Testvérek Irod. Int. R.-T. Budapest, Ullői-út 18.).

Itt van a majus bimbófakasztó napsugarával a virág illattal, a madár dallal, a tavasz minden poézisével — és a huzdolkodással. Ahogy a «Képes Családi Lapok» ennek a elterjedtebb illusztrált szépirodalmi hetilapnak számából látjuk, ennek szerkesztősege és kiadóhivatala is helyiséget változtatott. Jelenleg Budapesten IV, Szondy-utca 11 szám alatt van ennek az előkelő hetilapnak a kiadóhivatala, s ez annál is inkább érdekelné fogja olvasóinkat, mert e lap minden jó tulajdonsága mellett meg a legolcsóbb is: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal kívánatra.

Gazdaszonnykodás. Ha asszonyaink egymás közt vannak, a cselédügyön kívül állandó téma a gurmandéria is. Mert hiába, a jó konyha minden gazdaszonnyoknak egyik büszkesége és mindig iparkodnak egymástól eltanulni, kikerdezní, ezt vagy amazt az etelt miként készítik. Ezekre a kérdésekre adfelelet három könyv, melyeket Erzsébet néni, a kitűnő hírnevű örvendő ironó-lársunk szakavatottsággal szerkesztett meg. Az egyik «Hogy kell befőzni?» a befőttek összes neveit tárgyalja. A másik «Hal- és vadfelek készítése», és a harmadik: a «Tészták Könyve», mely az összes főtt és sült tészták készítésével ismert meg. Mind a három könyv löbb kiadást ért már és ara mindegyiknek díszkötésben csak 1 frt. A könyvek mindegyike külön is kapható. Megrendelhetők Leray Mór könyvkiadóhivatalában Budapesten, IV. Ezeretem-utca 1. sz.

SZÍNHÁZ.

Orosz balletkar Budapesten. A szent-pétersvári orosz császári színház balletjének tagjai számra nézve mintegy huszan f. hó 26-án Budapestre érkeznek, június 1-en lépnek fel először az Operában. E vendégszereplések alkalmával Delibes »Koppélia«-ján kívül a következő, nálunk még elő nem adott ballettek kerülnek előadásra: 1. »Lovasság szálláson«, Petipa Máriausz balletmestertől. Zenejét szerzeszte Armsheimer. 2. A »Fáraó leánya.« Petipa Máriausztól. Zenejét írta: Pugui. 3. »Kra-kói lakodalom« Kesinszkitől. Zenejét szerzeszte Stefany. Paquita. Irtak: Touschere és Muzilur. Zenejét szerzeszte Deldevez. 5. »A kalóz.« Irtak Saint Georges és Mazillier. Zenejét szerzeszte Ádám és Pugui. Ezenkívül: 6. Tancz-sorozat különféle nemzetek tánczaiból.

Röpke gondolatok.

Nem egy nő panaszkodik a miatt, hogy a férfiak mily sokat engednek meg maguknak irántuk.

Ezek nem gondolják meg, hogy az ügyes férfi már az első találkozásnál kiolvassa a nő magaviseletéből, mennyit engedhet meg magának vele szemben.

A nő a családi életben: »nap«. Nap, a mely világító fenyű es ellető meleged ad az edes otthonnak s ha egyszer letűnik egeről, örök éjt hagy maga után.

A nő a nagy világban: »csillag«. Csillag, mely gyakran kölesönkert fenynyel ragyog, vagy hulló csillag, hirtelen alaszall a magasból s nyomtalanul eltűnik. Hiánya pedig észrevehetetlen, mert marad helyettesítője.

Jaj annak az asszonynak, ki oly ferűt szeret, a kit tisztelni nem képes.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. urnak. A »Szülőföldem és egyéb költemények« szerzője: Gönczy István. Első versgyűjteményét a »Franklin társulat« adta ki. Ara 70 kr. Az ön által keresett vers különben így hangzik:

Tavasz-e ez, vagy ősznek hervadása.
Ez ut haza, falumba viszen-e?
Miért az égen hát a barna felhők? ...
Azoknak is derűlni kellene!

Arczom piros lett, de nem az örömtől,
Hanem a fagyos szél csipkedte meg.
Szülőföldem! miért nem vagy vidamabb?
Szülőföldem! hát így vársz engemet?

E beteg, fájó szívet idehoztam,
Hogy itt vidám legyen, ismét vidám,
Itt, itt, hol kergetém a tarka lepkeket
Es játszva ültem vesszőparipán!

Begyógyul itt a seb, melyet a város —
A zajos város ütött lelkemen:
Valami elveszett az én szivemből:
Csöndes falumban azt is megielem! ...

De milyen ut! Oly meredek, göröngyös,
Mint amelyik az ég felé viszen:
Es szülőföldem is, mint a mennyország,
Oly edes, olyan kedves énnekem.

Kiadó lakások.

Ujpesten, Arpad-ut és Hajnal-utca sarkán az

„Arpad-udvar“

ezimű ujonnan épült emeletes házban, a főutra néző felerészben, földszint és emeleten

augusztus 1-ére

kisebb és nagyobb, teljes kényelemmel berendezett uri lakások mérsékelt árak mellett kiadók.

Gázvilágítás az összes lakásokban.

Remek fás udvar és minden lakás előtt külön verandaszerű folyosó.

Bővebbet ott a házban szivességből a kávéház helyiségben.

Egy esinosan butoro-

zott szoba előszobával és külön bejárattal Tavasz-utca 20. szám alatt jutányos áron azonnal kiadó.

Bővebb értesítés a kiadóhivatalba.

Legujabb ujpesti képes levelezőlapok.

Ugymint: az új község háza, Villasori részlet, Arpad-uti részlet, Palota-Ujpest állomás, továbbá a régi felvételekből a 4 templom, esztergomi hid, vízművek, Károlyi-féle kórház, polg. leányiskola.

Elegáns kivitelű

levelezőlap-gyűjtő-albumok

65 krtól 6 frtig.

Legfinomabb Princess-levélpapírok esinos cassettákban.

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Főüzlet: Arpad-ut 15.

Fióközlet: István-tér és templom-utca sarkán.

1-3